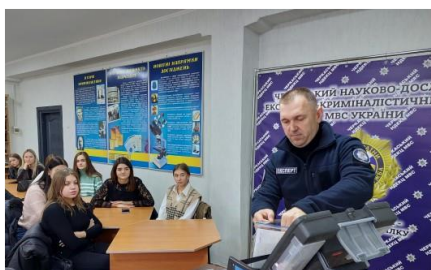

Черкаський інститут пожежної безпеки
імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України
Академія Державної пенітенціарної служби (м. Чернігів)
Придніпровський районний суд (м. Черкаси)
Черкаський державний технологічний університет
Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького
Черкаський науково-дослідний експертно-криміналістичний
центр МВС України

Правовий дискурс

***Матеріали IV Всеукраїнської
науково-практичної конференції
здобувачів та викладачів закладів вищої освіти***

10 жовтня 2024 року

м. Черкаси

Рекомендовано до друку вченою радою факультету цивільного захисту
Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України
(протокол №1 від 25 вересня 2024 р.)

Дозволяється публікація матеріалів збірника у відкритому доступі
експертною комісією інституту з питань таємниці
(протокол №9 від 30 вересня 2024 р.)

Редакційна колегія:

ЛЕСЕЧКО Дмитро – т. в. о. начальника Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, кандидат технічних наук;

ЗЕМЛЯНСЬКИЙ Олександр – т. в. о. заступника начальника Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України з наукової роботи, кандидат технічних наук, доцент;

ТИЩЕНКО Євген – заступник начальника факультету цивільного захисту Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, доктор технічних наук, професор;

АКСЬОНОВ Василь – директор Черкаського науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України;

АНІЩЕНКО Вікторія – професор кафедри педагогіки та гуманітарних дисциплін Академії Державної пенітенціарної служби, доктор педагогічних наук, професор;

БІЛЕКА Аліна – доцент кафедри управління у сфері цивільного захисту Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, кандидат юридичних наук, доцент;

КОСТЕНКО Віталій – начальник кафедри управління у сфері цивільного захисту Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, кандидат наук з державного управління, доцент;

КРИШТАЛЬ Тетяна – професор кафедри управління у сфері цивільного захисту Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, доктор економічних наук, професор;

ОБРУСНА Світлана – професор кафедри державно-правових дисциплін Черкаського університету імені Богдана Хмельницького, доктор юридичних наук, професор;

ТЕПТЮК Людмила – доцент кафедри історії та права Черкаського державного технологічного університету, кандидат історичних наук, доцент;

ТЕПТЮК Максим – Уповноважений ВРУ з прав людини у Черкаській області, член Національної асоціації адвокатів України;

ЧУБАНЬ Вікторія – доцент кафедри управління у сфері цивільного захисту Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, кандидат економічних наук, доцент.

П 68 Правовий дискурс: Матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф. здобувачів та викладачів закладів вищої освіти. Черкаси, 10 жовт. 2024 р. К. : 7БЦ, 2024. – 306 с.

ISBN 978-617-549-422-6

Матеріали збірника присвячені актуальним проблемам, що стосуються сучасного стану юридичної науки в Україні. У публікаціях досліджуються: теорія та історія держави і права; конституційне право; муніципальне право; цивільне право і цивільний процес; сімейне право; господарське право, господарсько-процесуальне право; трудове право; право соціального забезпечення; земельне право; аграрне право; екологічне право; природоресурсне право; адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право; кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право; кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність; судоустрій; прокуратура та адвокатура; міжнародне право; організаційно-правові основи антитерористичної безпеки держави.

УДК 34

ISBN 978-617-549-422-6

© Авторські тексти, 2024

Секція 1. Теорія та історія держави і права

правових процесів, а також сприятиме формуванню нових поколінь правників, здатних ефективно діяти в умовах сучасних правових викликів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Теорія держави і права : підруч. / кол. авт. ; кер. авт. кол. канд. юрид. наук, проф. Ю. А. Ведерніков. 3-є вид. перероб. і доп. Дніпропетровськ: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2016 ; Ліра ЛТД. 468 с.

АНАЛІЗ РІЗНИХ ФОРМ ДЕРЖАВНОГО ПРАВЛІННЯ В ІСТОРИЧНОМУ АСПЕКТІ ТА ЇХНІЙ ВПЛИВ НА РОЗВИТОК СУЧАСНИХ ПОЛІТИЧНИХ СИСТЕМ, З ОСОБЛИВИМ АКЦЕНТОМ НА ЕВОЛЮЦІЮ ДЕМОКРАТІЇ

*Костянтин ПЕРЕБИЙНІС, факультет цивільного захисту, 45 взвод
НК – Дмитро КРИШТАЛЬ, канд. наук з держ. упр.
Черкаський інститут пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля
Національного університету цивільного захисту України*

Форми державного правління значною мірою визначають структуру політичної системи, механізми здійснення влади, права та свободи громадян. В історичному контексті існували різні форми правління – монархія, республіка, авторитаризм, тоталітаризм – кожна з яких мала унікальний вплив на розвиток політичних систем та інститутів держави. Ця теза присвячена аналізу еволюції цих форм правління в історичному аспекті та їхнього впливу на сучасні політичні системи з особливим акцентом на процеси демократизації.

Монархія: від абсолютної влади до конституційних обмежень. Монархія, як одна з найстаріших форм правління, існувала в різних історичних формах – від абсолютної, де вся влада була зосереджена в руках монарха, до конституційної, що передбачала обмеження влади монарха через закони та представницькі інститути. Історія монархії у Великій Британії, Франції, Японії та інших державах демонструє поступовий перехід від абсолютної до конституційної форми, що стало основою для сучасної парламентської демократії. Сьогодні конституційна монархія є стійкою формою правління у ряді демократичних країн, де монарх виконує переважно символічну функцію.

Республіка: розвиток демократичних інститутів і принципів народовладдя. Республіка як форма правління базується на принципах суверенітету народу, виборності органів влади та поділу влади. Історичний розвиток республіканської форми можна простежити від античних Афін і Риму до сучасних демократичних держав. Виникнення і розвиток республік у Франції, США та інших країнах стало важливим етапом в еволюції демократії, заклавши основи для принципів правової держави, представницької демократії та дотримання прав людини. На сучасному етапі республіка залишається домінуючою формою правління в більшості демократичних країн світу, адаптуючись до сучасних викликів та соціальних змін.

Авторитаризм і тоталітаризм: їх виникнення та вплив на сучасні політичні системи. Авторитаризм та тоталітаризм – форми правління, які характеризуються концентрацією влади в руках однієї особи або групи осіб,

Секція 1. Теорія та історія держави і права

обмеженням політичних свобод та придушенням інакомислення. Історичними прикладами тоталітарних режимів є нацистська Німеччина, фашистська Італія, радянський режим у СРСР, які спричинили значні людські втрати та масштабні порушення прав людини. Авторитарні режими, такі як ті, що існують у ряді країн сьогодні, продовжують існувати через різні форми обмеження політичної активності та контролю над засобами масової інформації. Ці форми правління, хоча і мають негативний вплив на розвиток демократії, у певних контекстах використовуються як перехідні стадії в еволюції до більш відкритих політичних систем.

Еволюція демократії: вплив історичних форм правління на сучасні політичні системи. Історичний досвід різних форм правління показав, що демократія є найстабільнішою та найбільш адаптивною формою політичної організації, яка здатна забезпечити баланс між свободою та порядком, правами особи та інтересами держави. Водночас, еволюція демократії у XX та XXI століттях відображає вплив різних історичних моделей правління. Від класичних демократій античних часів до сучасних моделей, демократія зазнала численних трансформацій, які включають в себе зміцнення прав людини, розширення політичних свобод, впровадження нових механізмів участі громадян у політичному житті, таких як електронне урядування та децентралізація.

Досвід розвитку різних форм правління в історичному контексті показав, що кожна з них мала свій вплив на формування сучасних політичних систем. З одного боку, монархія та республіка сприяли еволюції демократичних інститутів, з іншого – авторитаризм і тоталітаризм продемонстрували обмеження та виклики для демократичних перетворень. В сучасних умовах демократія продовжує залишатися найбільш гнучкою та стійкою формою правління, яка здатна адаптуватися до нових викликів і забезпечувати розвиток політичних систем у гармонії з правами і свободами людини

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Венгер, В. А. Історія держави і права зарубіжних країн: підручник / В. А. Венгер, М. І. Мельник, М. В. Шульга. – Київ: Атіка, 2018. – 480 с.
2. Гайдуков, А. О. Теорія держави і права: навчальний посібник / А. О. Гайдуков. – Київ: Центр учбової літератури, 2017. – 304 с.
3. Кравченко, В. В. Історія державного управління: від античності до сучасності / В. В. Кравченко. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. – 312 с.

СТАДІЇ ЗАСТОСУВАННЯ ПРАВА

Максим ТЕПТЮК, аспірант

Інститут держави та права ім. В. Корецького НАН України

Застосування права являє собою єдиний процес, що складається з виокремлених і взаємопов'язаних дій – стадій.

Авторський колектив підручника «Загальна теорія держави і права» за редакцією М. В. Цвіка та О. В. Петришина виділяє три стадії цього процесу.

Перша (фактична) стадія – це встановлення фактичних обставин справи. В перебігу цієї стадії компетентні органи виявляють і встановлюють

~ 30 ~